

Obraćanje visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu Paddyja Ashdowna povodom 120. godišnjice Rijaseta

Uvaženi Reisu-l ulema Mustafa ef. Cerić,

Članovi Rijaseta,

Monsinjur kardinal Puljić,

Pripadnici svećenstva drugih religija,

Ekselencije,

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da prvo izrazim tople čestitke vama, Reis, i svim islamskim vjernicima širom zemlje povodom ovog radosnog događaja obilježavanja 120. godišnjice osnivanja institucije Reisu-l uleme u Bosni i Hercegovini.

Vaš ljubazan poziv da se večeras obratim prigodnim riječima prihvatio sam sa velikim poštovanjem za ovaj događaj, koji je gusto isprepleten historijskim stazama ove zemlje.

Osnivanje Rijaseta prije 120 godina predstavlja značajan historijski događaj u dugačkoj i bogatoj historiji Bosne i Hercegovine, uprkos činjenici da dekret koji je donio car Franjo Josip u decembru 1882. godine, kojim je postavio sarajevskog muftiju, Mustafu Hilmi efendiju Hadžiomerovića na mjesto prvog reisu-l uleme za Bosnu i Hercegovinu, nije u to vrijeme prošao bez kontroverzi (dobro je znati da čak ni tako davno nametanje zakona nije bilo uvijek toplo prihvaćeno!).

Međutim, taj dekret je osnivanjem Rijaseta doprinio jačanju identiteta Bošnjaka i razvijanju bogatstva institucija Bosne i Hercegovine.

Njime je, naravno, Islamska zajednica dobila svoj najviši duhovni i upravni organ koji je zadužen za organiziranje vjerskih aktivnosti i vjerskog obrazovanja.

Ubrzo nakon toga, reisu-l ulema je postao duhovni vođa sa širokom izbornom bazom. Njega ne bira uska grupa ljudi nego sistem demokracije, što je lijep rani primjer velikog zadatka na kome i danas još radimo, to jeste, jačanju široke multietničke i multireligijske demokracije na kojoj se zasniva vršenje mirne vlasti u ovoj zemlji.

Godinama, Rijaset se dokazao kao autoritativan glas u islamskom vjerskom životu i važan instrument za izražavanje stajališta i mjesta Islamske zajednice u multikulturalnom i međusobno tolerantnom društvu. Ove osobine su oduvijek bile posebna oznaka Bosne i Hercegovine, sve do tragedije koja je pogodila ovu zemlju u posljednjim godinama prošloga stoljeća.

Danas Bosna i Hercegovina počinje da s bolom ponovno uspostavlja svoje nasljeđe tolerancije, zajedničkog života, vjerske slobode i osnovnih ljudskih prava. Veoma me ohrabruje činjenica da ovim okupljanjem upućujemo poziv na oživljavanje ovoga nasljeđa i ovaj poziv je upućen svom ljudima u ovoj zemlji od strane duhovnih vođa svih religija koji su večeras ovdje okupljeni.

Reisu-l ulema Cerić govorio je veoma elokventno upravo o ovome uoči nedavnih bajramskih blagdana na kraju svetog mjeseca Ramazana, i ponosam sam da mogu tim riječima ponoviti večeras njegov poziv.

Posebno želim da podijelim ovakvo osjećanje time što ću naglasiti vitalni značaj konstruktivnog rada Međureligijskog vijeća Bosne i Hercegovine, kojim on trenutno predsjedava.

Jedan od primjera ovog konstruktivnog partnerstva među različitim religijama bio je zajednički projekat restauracije, obnove i očuvanja vjerskih lokacija i objekata od posebnog značaja za svaku od četiri osnovne religije – islamsku, pravoslavnu, katoličku i jevrejsku.

Međutim, ovaj posao se ne ogleda samo u objektima. Neću pretjerati ako opišem kao veliko postignuće i veoma produktivne zajedničke napore svih vjerskih zajednica na izradi još nedonešenog Zakona o vjerskim slobodama i pravnom statusu crkvi i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Isto tako teško je prenasloviti i simbolički i stvarni značaj potpisa sva četiri člana Međureligijskog vijeća na pismu upućenom Predsjedništvu BiH, kojim se poziva na hitno donošenje ovog zakona. Nadam se da će on predstavljati jedan od prvih donešenih zakona novog državnog Parlamenta.

Ovaj zakon će nakon usvajanja osigurati istinske vjerske slobode i regulirat će odnose između religije i države na osnovu savremenih demokratskih principa, prvenstveno na principu razdvojenosti vjere od države.

Jedino u takvim uslovima religija može istinski ostati vjerna svojoj suštini i svrsi: da služi Boga i čovjeka.

Religija je istinski slobodna kada nije politizirana; kada nije pretvorena u sredstvo politike.

Dozvolite mi da se kratko osvrnem na nešto što je direktno vezano za moju misiju na funkciji visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, a to je da se pobrinem da dođe do striktne i potpune provedbe Daytonskog mirovnog sporazuma.

Istaknuto mjesto u Daytonskim strukturama mira, pomirenja, ekonomskog, socijalnog i kulturnog oporavka pripada Aneksu 8 Sporazuma, koji se odnosi na očuvanje nacionalnih spomenika.

Ovo je od velikog političkog i simboličkog značaja u smislu

otklanjanja posljedica sveukupnog uništenja koje je donio bratoubilački rat, u kojem su, nažalost, vjerski i kulturni objekti često bili prve mete.

Striktno poštivanje svih odredbi Aneksa 8 ostaje i dalje jedan od prioriteta u svakodnevnom poslu obnavljanja, rekonstrukcije i reformiranja Bosne i Hercegovine.

Budući da pominjem reforme, u iskušenju sam da pomenem potrebu za odlučnim i brzim reformama u BiH i u drugim oblastima.

Međutim, večeras ću se samo ograničiti na to da od svih vas, starješinstva Islamske zajednice i vođa drugih vjerskih zajednica, tražim da se pridružite reisu u pružanju energične podrške ovim prijeko potrebnim reformama koje su neophodne za garantiranje bolje budućnosti građanima Bosne i Hercegovine, kojima svi mi služimo.

I u zaključku, dozvolite mi da još jednom uputim čestitke Islamskoj zajednici povodom jubileja osnivanja institucije Reisu-l uleme u Bosni i Hercegovini i izrazim želje za dobrostanje, prosperitet i mir Rijasetu i ljudima svih vjera u ovoj zemlji.

Hvala